

<u>O b s a h</u>	str.
Úvod	9
<u>I. AKTUÁLNÍ OTÁZKY PNEUMOLOGIE</u>	11
1. <u>Akutní infekční onemocnění dýchacího ústrojí</u>	11
1.1. <u>Respirační viróza</u>	12
1.1.2. Akutní zánět průdušek	12
1.1.3. Akutní zánět průdušinek	13
1.2. <u>Abakteriální záněty plic</u>	13
1.2.1. Záněty plic obecně, klasifikace	13
1.2.2. Abakteriální záněty plic obecně	16
1.2.3. Záněty plic vyvolané respiračními viry	16
1.2.4. Záněty plic vyvolané mykoplasmaty	17
1.2.5. Záněty plic vyvolané chlamydiemi	17
1.2.6. Záněty plic vyvolané rickettsiemi	17
1.3. <u>Postižení dýchacího ústrojí při virových infekcích jiných orgánů</u>	17
1.4. <u>Virová chřipka</u>	18
1.5. <u>Bakteriální respirační infekce včetně superinfekce předcházejících virových nákaz (převážně bakteriální záněty plic)</u>	18
1.6. <u>Akutní exacerbace chronických onemocnění dýchacího ústrojí</u>	20
2. <u>Záněty a stavy vyvolané obstrukcí v dýchacích cestách</u>	20
2.1. <u>Základy funkční diagnostiky v pneumologii</u>	20
2.1.1. Základní vyšetření ventilace	21
2.1.2. Základní vyšetření respirace	26
2.1.3. Základní vyšetření plicní cirkulace	26
2.2. <u>Chronická bronchitida</u>	27
2.3. <u>Základy alergologie v pneumologii</u>	32
2.4. <u>Bronchiální astma</u>	37
2.5. <u>Základy bronchologických vyšetření</u>	39
2.5.1. Bronchoskopie	40
2.5.2. Bronchografie	41
2.6. <u>Bronchiektázie</u>	42
3. <u>Záněty a stavy vyvolávající restriktci v dýchacích cestách</u>	44
3.1. <u>Fibrotizující alveolitida</u>	45
3.2. <u>Plicní kolagenózy</u>	46
3.3. <u>Změny na plicích po ozáření</u>	47
4. <u>Plicní granulomatózy</u>	47
4.1. <u>Sarkoidóza</u>	47

5. <u>Prašná onemocnění plic</u>	52
5.1. Silikóza	52
5.2. Uhlokopská pneumokonióza	54
5.3. Azbestóza	55
5.4. Alergická alveolítida	55
6. <u>Onemocnění spojená s plicní hypertenzí</u>	56
6.1. Cor pulmonale	57
6.2. Trombembolická nemoc plicní cirkulace	58
6.2.1. Masivní plicní embolie	59
6.2.2. Plicní infarkt	59
6.2.3. Sukcesivní plicní embolizace	61
7. <u>Nádory dýchacího ústrojí</u>	62
7.1. Benigní nádory plic a průdušek	62
7.2. Semimaligní nádory plic a průdušek	63
7.3. Nádory pohrudnice	64
7.4. Nádory mediastina	65
7.5. Maligní nádory plic a průdušek	66
8. <u>Onemocnění pohrudnice</u>	75
8.1. Vzduch v dutině pohrudniční (pneumotorax)	76
8.2. Záněty pohrudnice (pleuritidy)	80
8.3. Nezánettlivá postižení pohrudnice	82
8.3.1. Hydrotorax	82
8.3.2. Hemotorax	82
8.3.3. Chylotorax	83
9. <u>Chronická respirační insuficience</u>	83
9.1. Patofyziologie chronické respirační insuficience	83
9.2. Klinický obraz chronické respirační insuficience	86
9.3. Diferencovaná péče o nemocné chronickou respirační insuficiencí	86
10. <u>Aktuální problematika kouření</u>	88
10.1. Prevalence kouření v ČR	88
10.2. Kouření ve vztahu k úmrtnosti a k některým chorobám	88
10.3. Kouření v těhotenství a genetické riziko	89
10.4. Pasivní kouření	89
10.5. Kouření a zákonná opatření	89
10.6. Návrh komise pro kouření a zdraví ČPFS	89

11. <u>Aktuální otázky terapie v pneumologii</u>	90
11.1. Antibiotika	90
11.2. Bronchodilatancia	92
11.2.1. Metylkantiny	93
11.2.2. Sympatikominetika (adrenergika)	95
11.2.3. Glukokortikoidy (kortizonoidy)	95
11.2.4. Preventivní imunofarmaka (chromglykany a ketotifen)	96
11.3. Antitusika, expektorancia, mukolytika	97
11.4. Chemoterapie bronchogenního karcinomu	98
11.5. Oxygenoterapie (léčba kyslíkem)	100
11.6. Aerosolová inhalační léčba	102
11.6.1. Fyzikální podstata aerosolů	102
11.6.2. Všeobecná pravidla pro inhalační léčbu v pneumologii	104
11.6.3. Nejčastěji inhalačně používané aerosoly	104
11.7. Rehabilitační léčba v pneumologii	105
11.7.1. Základy fyziologie dýchacíh pohybů	106
11.7.2. Reedukace dýchání z hlediska věku nemocného	107
11.7.3. Metody reedukace dýchání	107
11.7.4. Příklady rehabilitačních cvičení používaných v zařízeních oboru TRN	109
11.7.4.1. Cvičení u chronické bronchitidy a astmatu	109
11.7.4.2. Cvičení u pleuritidy	109
11.7.4.3. Cvičení před hrudní operací	110
11.7.4.4. Cvičení po hrudní operaci	110
12. <u>Dispenzární péče v pneumologii</u>	111
<u>II. AKTUÁLNÍ OTÁZKY FYZIOLOGIE</u>	114
1. <u>Koncepce oboru tuberkulózy a respiračních nemocí</u>	114
1.1. Náplň a úkoly oboru	114
1.2. Pracoviště oboru	114
1.3. Řízení oboru	116
1.4. Výzkum oboru	116
1.5. Další vzdělávání v oboru	116
1.6. Vztahy k jiným lékařským oborům	116
1.7. Etapy realizace	117
1.8. Základní přístrojové vybavení pracovišť oboru	117
2. <u>Z historie tuberkulózy</u>	117
3. <u>Etiologie tuberkulózy</u>	117

	str.
4. <u>Epidemiologie tuberkulózy a její kontrola</u>	118
4.1. Zdroj nákazy	118
4.2. Způsob nákazy	118
4.3. Brána nákazy	119
4.4. Cíle moderní epidemiologie tuberkulózy a epidemiologické ukazatele	119
4.5. Současná situace tuberkulózy v ČSR a její kontrola (1983)	121
4.5.1. Základní epidemiologické ukazatele tuberkulózy	121
4.5.2. Účinnost opatření kontroly tuberkulózy	122
5. <u>Patogeneze tuberkulózy</u>	123
5.1. Primární tuberkulózní onemocnění	124
5.2. Postprimární tuberkulóza	126
6. <u>Základy imunologie v pneumoftizeologii</u>	127
6.1. Neimunologické obranné mechanismy (mechanická slizniční bariéra)	127
6.2. Imunitní obranné mechanismy	128
6.2.1. Humorální obranné mechanismy	128
6.2.1.1. Nespecifické (enzymatické systémy)	128
6.2.1.2. Specifické (lymfocyty B)	128
6.2.2. Buněčné obranné mechanismy	129
6.2.2.1. Nespecifické (fagocytóza)	129
6.2.2.2. Specifické (lymfocyty T)	130
6.2.3. Hodnocení stavu buněčné imunity (Imunoskin test)	130
6.3. Syndrom získané imunitní nedostatečnosti (AIDS)	131
7. <u>Diagnostika tuberkulózy</u>	132
7.1. Rentgenové vyšetřování plic	132
7.2. Tuberkulínové zkoušky	133
7.2.1. Tři základní Kochovy pokusy	133
7.2.2. Teorie tuberkulínové reakce	134
7.2.3. Diagnostické tuberkulínové reakce	136
7.2.4. Význam tuberkulínových zkoušek v současnosti	138
7.2.5. Jiné intradermální testy	139
7.3. Bakteriologická diagnostika	140
7.3.1. Odběr materiálu k vyšetření	140
7.3.1.1. Indikace k vyšetření materiálu na mykobaktérie	140
7.3.1.2. Základní zásady odběru a zaslání materiálu k průkazu mykobaktérií	140
7.3.1.3. Druhy materiálu a odběr	141
7.3.1.4. Uehovávání a doprava	142
7.3.2. Průkaz mykobaktérií	142
7.3.2.1. Průkaz mikroskopický	142
7.3.2.2. Průkaz kultivační	142

7.3.2.3. Biologický pokus na morčeti	143
7.3.2.4. Typizace mykobaktérií	143
7.3.2.5. Vyšetření citlivosti mykobaktérií	143
8. <u>Klasifikace a klinika tuberkulózy</u>	144
8.1. Zásady a vývoj klasifikace tuberkulózy	144
8.2. Plicní tuberkulóza	147
8.2.1. Primární komplex (P0) a tuberkulóza nitrohrudních uzlin (P1) ...	148
8.2.2. Akutní miliární tuberkulóza (P2)	149
8.2.3. Subakutní a chronická diseminovaná tuberkulóza (P3)	150
8.2.4. Ložisková tuberkulóza plic (P4)	151
8.2.5. Infiltrativní tuberkulóza plic (P5)	152
8.2.6. Tuberkulózní pneumonie (P6)	154
8.2.7. Chronická fibrokavernózní tuberkulóza plic (P7)	154
8.2.8. Cirhotická tuberkulóza plic (P8)	155
8.2.9. Pleuritis tuberkulózní (P9-a)	155
8.2.10. Tuberkulóza laryngu a tuberkulóza bronchu (P9-b)	156
8.3. Mimoplicní tuberkulóza	156
8.3.1. Tuberkulóza kůže, podkožního vaziva a podkožních mizních uzlin (M3)	157
8.3.2. Tuberkulóza kostí a kloubů (M1)	157
8.3.3. Urogenitální tuberkulóza (M7 - M8)	158
8.3.3.1. Tuberkulóza ledvin	158
8.3.3.2. Tuberkulóza genitálu	158
8.3.4. Tuberkulóza mozkomíšních plen a ústředního nervstva (M5)	159
9. <u>Ostatní mykobakteriízy</u>	159
10. <u>Chemoterapie tuberkulózy</u>	161
10.1. Kombinovanost a výběr léků	161
10.2. Nepřerušovanost a způsob podávání antituberkulotik	163
10.3. Dlouhodobost léčby	166
10.4. Kontroly při léčbě antituberkulotiky	166
10.5. Některé další problémy léčby antituberkulotiky	166
10.6. Chemoterapie tuberkulózy dospělých v ČSR	166
10.7. Chemoprophylaxe v ČSR	168
10.8. Nežádoucí účinky chemoterapie tuberkulózy	169
11. <u>BCG vakcinace</u>	172
11.1. Z historie očkování proti tuberkulóze	172
11.2. Ochranný mechanismus BCG vakcíny	173
11.3. Komplikace po BCG vakcinaci	173

	str.
11.4. Kritika BCG vakcinace a doporučení SZO	174
11.5. Vývoj BCG vakcinace v ČSSR	175
11.6. Očkování proti tuberkulóze v ČR	175
11.6.1. Očkovací látka, základní očkování a přeočkování	175
11.6.2. Kontrola výsledků očkování a přeočkování	176
11.6.3. Kontraindikace očkování a přeočkování proti tuberkulóze	177
11.6.4. Neobvyklé reakce	177
11.6.5. Některé organizační připomínky ke kalmetizaci	178
12. Povinné hlášení tuberkulózy (Registr tuberkulózy v ČR)	178
13. <u>Dispenzární péče ve ftizeologii</u>	179
13.1. Instrukce o klasifikaci tuberkulózy a jiných mykobakterióz a o poskytování dispenzární péče v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí (1986)	179
14. <u>Modelová náplň činnosti poliklinického oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí NSP II. typu (resp. NSP I. typu)</u>	180
14.1. Rozborová činnost a výkaznictví	180
14.2. Preventivní péče	180
14.3. Diagnostika a léčba	180
14.4. Další specializovaná činnost	181
15. <u>Úkoly zdravotní sestry na poliklinickém oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí</u>	181
15.1. Práce v ordinaci s lékařem	181
15.2. Dispenzární úkoly	182
15.3. Návštěvní služba	183
15.4. Mezioborová spolupráce	183
15.5. Práce spojené s provozem poliklinického oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí	184
15.6. Zdravotně výchovná činnost	184
15.7. Odborné vzdělávání	184
16. <u>Úkoly zdravotní sestry pověřené kalmetizací na poliklinickém oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí</u>	184
16.1. Práce v terénu	184
16.2. Práce na poliklinickém oddělení TRN	185
16.3. Návštěvní služba	185
16.4. Spoluúčast na screeningových akcích	185
16.5. Mezioborová spolupráce	185
16.6. Účast na zdravotně výchovné činnosti	185
16.7. Odborné vzdělávání	185
<u>III. ABECDNÍ SLOVNÍČEK CIZÍCH VÝRAZŮ</u>	186
<u>IV. POUŽITÁ LITERATURA</u>	194